

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Ворчакова І.Є.

*кандидат політичних наук, доцент,
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*

МІЖНАРОДНИЙ ЛОБІЗМ В СИСТЕМІ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Лобізм є складним суспільно-політичним феноменом, головним атрибутом представництва інтересів. Він існує в різноманітних формах, що реалізуються через різні інструменти і механізми. Лобізм допомагає здійснити міждержавні проекти і розвиватися всередині регіональним інтересам будь-якої національної держави. Виходячи з цієї обгрунтованої позиції, необхідним в науковому дискурсі є підняття питання про міжнародний лобізм. Тому в даній роботі мова буде йти про місце і роль цього явища в системі світової політики.

Під міжнародним лобіюванням можна розуміти просування інтересів держави чи транснаціональних корпорацій на рівні функціонування міжурядових організацій чи на наднаціональному рівні влади.

Науковиця В. Васильєва підходить до міжнародного лобізму як до лобістських зусиль структур, чия діяльність не обмежується однією країною, а носить міждержавний характер. Вона спрямована на об'єкт, яким є по-перше, не одна держава, а група країн чи цілий регіон, а по-друге, міжнародні регіональні організації. Іншими словами, суб'єктами міжнародного лобізму є транснаціональні актори, а об'єктами – будь-які об'єднання держав, міжурядові організації. Предметом міжнародного лобізму може бути будь-яке питання, у вирішенні якого зацікавлений суб'єкт і який знаходиться «у віданні» об'єкта [2, с. 175].

Вчена Є. Тихомирова визначає, що міжнародна лобістська діяльність є взаємодією юридичних чи фізичних осіб зі структурами державної влади та інституціями управління, що складаються на глобальному рівні, задля впливу на розробку та прийняття ними рішень у своїх інтересах чи інтересах конкретних клієнтів. Основними завданнями лобістської діяльності в міжнародному середовищі є: налагодження комунікацій з національними державними структурами та міжнародними інституціями, їх інформування з питань, пов'язаних з предметом лобіювання; моніторинг роботи у сферах, що стосуються інтересів країни чи організації; забезпечення представництва інтересів держави чи організації іншої країни на різних рівнях державної влади або глобального управління; вплив на законодавство, що зачіпає інтереси відповідних сегментів світової спільноти; забезпечення поінформованості і розуміння законодавцями їх проблем та діяльності [4, с. 148].

Таким чином, суб'єктами міжнародної лобістської діяльності є структури, чия діяльність не обмежується однією країною, а носить міждержавний характер.

Суб'єктами міжнародного лобізму можуть бути транснаціональні актори, міжурядові організації, національні держави, конфесії, світові діаспори, а також професійні лобісти і їх об'єднання, що виконують функції посередників між групами інтересів і об'єктами лобізму, тобто тими, хто приймає рішення. Об'єктами їх діяльності і лобістських зусиль є, по-перше, не одна держава, а група країн чи цілі регіони, а по-друге, міждержавні регіональні організації тощо.

У європейських країнах використовується модель євролобіювання, що передбачає роботу з органами влади, так звані GR-інструменти, за допомогою яких європейський бізнес вже понад півстоліття легітимно відстоює свої інтереси перед європейськими інституціями.

За час існування Євросоюзу при його інстанціях виникла ні з чим не зрівнянна по своїй щільності мережа різних інститутів лобіювання, що забезпечують певний баланс інтересів.

Будь-яка європейська законодавча ініціатива дає початок довгому процесу консультацій на всіх рівнях. Ці консультації і являють собою оптимальне середовище для професійних лобістів, що орієнтуються в європейських інстанціях.

Наразі функціонує добровільне реєстрування лобістів, у процесі якого вони повинні розкривати інформацію про те, на кого вони працюють, і скільки їм платять клієнти. Добровільний характер – рішення самих лобістів.

Спонукальним мотивом для участі лобістів у цій схемі стає та обставина, що тільки ті, хто зареєструвалися зможуть брати участь в офіційних консультаціях з вироблення законодавства ЄС. Якщо ж при реєстрації вони подадуть про себе невірну інформацію, то піддадуться певним санкціям – привселюдно буде заявлено про їхню нечесність [1].

Брюссель є місцем концентрації лобістської діяльності, так як там формується 70-80% європейських законів. Інститути Союзу – Європейська комісія, Рада і Європарламент регулюють ключові аспекти діяльності економічних операторів в таких сферах, як митна, антимонопольна, енергетична політика. Природно, що для ефективної роботи і зниження ризиків бізнесу необхідні ресурси інформації та впливу, що дозволяють позиціонувати свої інтереси перед брюссельською політичною елітою [3, с. 48].

У вищезазначених інститутах працює приблизно біля 20 000 лобістів, функціонують консалтінгові кабінети. До форм їх лобіювання відносять і організацію зустрічей з офіційними особами і представництво на форумах. Таким чином професійні лобісти представляють широкий спектр інтересів.

У Брюсселі зосередженні промислові союзи, міжнародні концерни. Організації, що представляють інтереси якої-небудь галузі називають європейськими асоціаціями чи єврогрупами. Серед основних точок доступу лобістів до процесу прийняття рішень виділяються відкриті он-лайн консультації, експертні групи та керівники досьє.

Найбільша увага лобістів сконцентрована саме на Комісії Європейського Союзу, виходячи з того, що це єдиний орган, наділений правом законодавчої ініціативи. Кожен інститут Євросоюзу має «консультативні комітети». Лобіювання інтересів через останні вважається найдемократичнішим механізмом впливу.

Особливості світової політики породжують нестійкий розвиток функціонального та інституціонального аспектів міжнародного лобізму. Ці властивості відображають універсальну технологічну сутність даного явища. У свою чергу, варіативний вплив середовищних особливостей світополітичного рівня призводить до зміни основних компонентів міжнародного лобізму: суб'єктів, об'єктів та методів.

Таким чином, дослідження міжнародного лобізму та його проявів має багатоаспектний підхід. Тим не менш систематизація і дослідження лобізму на міжнародному рівні є маловивченим предметним полем у вітчизняній науці. Беручи до уваги практичну та наукову значимість, проблеми, що розглядалася в нашій роботі очевидною є її перспективність.

Список використаних джерел:

1. Варшавський Р. Б. Лобізм в державних структурах (на прикладі Європейського Союзу) [електронний ресурс] / Р. Б. Варшавський. – Режим доступу: // <http://www.finsettings.com/statt/407-lobzm-v-derzhavnih-strukturah-na-priklad-yevropeyskogo-soyuzu.html>
2. Васильєва В. К. вопросу о сущности международного лоббизма / В. Васильєва // Власть. – 2012. – № 2. – С. 174-176.
3. Головина А. Международное лоббирование как инструмент поддержки российского бизнеса за рубежом / А. Головина // Экономика и политика. – 2009. – № 7(56). – С. 47-49.
4. Тихомирова Є. Лобізм як складова міжнародного PR / Є. Тихомирова // Політичний менеджмент. – 2005. – № 1 (10). – С. 143-151.

Лифарь А.О.

студентка,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

РІВЕНЬ ДОВІРИ УКРАЇНЦІВ ДО УКРАЇНСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ І ЗАХІДНИХ ЗМІ У ХХІ СТОЛІТТІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА)

Одним із показників ефективності роботи ЗМІ є рівень довіри до них населення. Дані Центру Разумкова дають можливість прослідкувати, як змінювалося ставлення до інформації, що подається українськими, російськими та західними ЗМІ у ХХІ столітті, тобто протягом останніх п'ятнадцяти років, та яким чином останні події військового протистояння впливають на сприйняття інформації з цих джерел.